

De blauwe envelop valt op de mat! Wat nu?

Corona lijkt uit de levens van de meeste Nederlanders verdwenen, maar bij mode-ondernemers drukt de opgebouwde belastingschuld zwaar op de balans. Vanaf 1 oktober moet er worden terugbetaald, tegen een oplopende rente. Een bedreiging voor de winkelstraat, zeggen retailers en experts. Wat moet er gebeuren om de winkelier erbovenop te helpen?

Tekst: **Wilke Wittebrood en Renate Zoutberg**

De schrik sloeg retailend Nederland om het hart toen Nederland in maart 2020 op slot ging om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Zo ook bij Inez Scheper, eigenaar van House of Tall met zaken in Apeldoorn en Hoofddorp. “Na één week in lockdown dacht ik: o my god, wat gebeurt er? Ik had een omzetverlies van 90 procent.” Scheper maakte gebruik van de mogelijkheid om de betaling van onder meer de btw en loonheffingen uit te stellen. Zo ook ruim 385.000 ondernemers met haar. “Om voor die regeling in aanmerking te komen, moest ik een inschatting maken van het omzetverlies. Dat heb ik ruim gedaan, op 80 procent. Dat was een grote fout, want ik

moest veel terugbetalen omdat we in april en mei open mochten en het gemiddelde weer omhoogging.” En zo verging het Scheper bij elke lockdown. Ondernemen werd overleven. “En nu moet ik op de blaren zitten, want het moet allemaal worden terugbetaald. De NOW en TVL hebben we inmiddels afbetaald, dat was zo'n €8.000, nu de belastingschuld nog. Die zit rond een ton. Waardeloos.”

GOEDKOOP GELD LENEN

De opgebouwde belastingschuld moet vanaf 1 oktober worden terugbetaald, tegen een oplopende rente. Ondernemers hebben vijf jaar de tijd om hun openstaande rekeningen bij de overheid te voldoen, tot en met 1 oktober 2027. De moderetail behoort samen met restaurants en cafés tot de sectoren met de hoogste concentratie aan belastingschulden, blijkt uit een analyse van ABN Amro van november 2021. Het gaat om een aandeel van respectievelijk 33 procent en 36 procent op het totaal. In het onderzoek zijn de cijfers tot en met augustus 2021 meegenomen (recentere gegevens zijn er niet), maar sectoreconoom retail & leisure Gerarda Westerhuis van ABN Amro verwacht niet dat de verhoudingen nu heel anders zullen liggen. “Deze cijfers zijn van voor de laatste lockdown. Mijn aanname is dat de schuldenlast mede daardoor nog steeds aanzienlijk

Een vijfde van de mode- en schoenenwinkeliers komt door de schuldenlast in grote problemen, voorspelt Inretail. “Terwijl de helft daarvan voor corona gezond was.”

is.” Uit een flitspeiling van brancheorganisatie Inretail blijkt dat 70 procent van de leden uit de mode-, schoenen- en sportbranche op enig moment belastinguitstel heeft aangevraagd. Vooral in de paniek van de eerste lockdown in maart 2020, zegt directeur Jan Meerman. “Veel retailers zijn daarna van de mogelijkheid gebruik blijven maken omdat de situatie zo onzeker was. De kosten liepen immers door en dit was een manier om de liquiditeit op peil te houden. En het was aantrekkelijk dat het bedrag – die indruk werd op dat moment althans gewekt – tegen een minimale rente afgelost kon worden. Feitelijk was het goedkoop geld lenen.” En dat gaat niet om kleine bedragen. Kledingwinkels moeten volgens de laatste cijfers van ABN Amro (november 2021) gemiddeld €115.000 aan de fiscus terugbetalen en schoenenzaken €193.000. Uit een ledenpeiling van Inretail komt een soortgelijk beeld naar voren.

‘NIET DE AFSPRAAK’

Dat gaat een vijfde van de mode- en schoenenwinkeliers in grote problemen brengen, voorspelt Meerman. “Onze inschatting is dat 20 procent van onze achterban met de huidige regels rondom aflossing niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Van die 20 procent zat de helft al voor de pandemie in zwaar weer,

maar de overige 10 procent was voor de crisis gezond en is door de coronamaatregelen in de problemen gekomen. Die eerste groep gaat vroeg of laat stoppen – dat zie je in de schoenenbranche al sterk gebeuren. Maar als het kabinet niet in beweging komt, verdwijnt de 10 procent die voor corona gezond was ook. En dat was niet de afspraak. De afspraak was dat het kabinet alle levensvatbare bedrijven door de crisis zou helpen.” Vooral het mentale aspect van de schuldenlast drukt zwaar op ondernemers. “Met de laatste lockdown afgelopen december en januari belandde ik in een heel diep dal en kwam ziek thuis te zitten”, zegt Scheper van House of Tall. “Ik snapte de reden van deze lockdown ook niet. Nederland dicht en het buitenland open. Ik was mijn passie kwijt. Maar toen we open mochten, heb ik de schouders eronder gezet, mede omdat stoppen geen optie is met de kosten die daarmee gemoeid zijn. Het gaat gelukkig weer beter, maar die schuld is wel een blok aan mijn been de komende tijd.” Net als bij Scheper hangt de schuldenlast veel retailers als een molensteen om de nek, weet Inretail, en dat motiveert niet. “Stel dat je een jaaromzet van €2 miljoen hebt, met een nettowinst van €40.000, en een bedrag van 2 ton moet aflossen”, zegt Meerman. “Dat betekent dat je de komende vijf jaar puur en alleen voor de Belastingdienst

aan het werken bent. Heb je daar na twee jaar corona nog wel de spirit en passie voor? Dat kan een grote rol gaan spelen bij de keuze om wel of niet door te gaan.” En dat is ergens nog een luxe, voegt Nadja Jungmann toe, lector Schulden & Incasso bij Hogeschool Utrecht. Want sommige ondernemers hebben die keuze niet (zie ook het kader ‘Doorgaan of stoppen?’). “Met name in het mkb zijn het privé en zakelijke vermogen nauw verbonden. Stoppen of failliet gaan is dan bijna geen optie meer, want dat betekent dat ondernemers privé met de bedrijfsschulden blijven zitten – zonder inkomsten. Maar problematische schulden geven stress en dat werkt door op het functioneren. Ondernemers worden een slechtere variant van zichzelf, terwijl ze juist al hun skills nodig hebben om het te redden. Ze belanden in een negatieve spiraal.”

‘De afspraak was dat het kabinet alle levensvatbare bedrijven door de crisis zou helpen’

ALLES OP ALLES

Een ander gevolg is dat de schuldenlast de investeringsbudgetten onder druk zet. En dat komt heel slecht uit op een moment dat retailers aan alle kanten worden geconfronteerd met prijsstijgingen, waarvan de kosten voor energie, inkoop, huur en salarissen voor het personeel – de CAO is recent verhoogd – de voornaamste zijn. “Kosten die we niet kunnen doorberekenen in de prijzen van onze collectie”, zegt retailer Arno Meijerink. Hij heeft vier schoenenwinkels in Noord-Holland, waaronder twee Ecco-stores, en drie webshops. “Niet bij de schoenen die nu in de winkel staan, althans. De adviesprijzen zijn een jaar geleden al bepaald en daar wijk je niet zomaar vanaf.” Meijerink vroeg over het eerste kwartaal van 2020 belastinguitstel aan om de salarissen van zijn

medewerkers en facturen van leveranciers te kunnen blijven betalen. Hij doet geen uitspraken over de hoogte van het bedrag. “Het is te behappen, maar daarvoor hebben we wel een aantal investeringen moeten uitstellen. We hadden plannen voor een podologiepraktijk in onze pasvormwinkel in Hoorn en wilden verduurzamen, met zonnepanelen en ledverlichting voor alle vestigingen. De buffer die we daarvoor hadden opgebouwd is weg; die hebben we in onze liquiditeitsprognoses moeten afstrepen tegen de belastingschuld. Dat frustrereert enorm.” Naast frustrerend is het gebrek aan investeringsruimte ronduit problematisch voor winkeliers, vult Gerarda Westerhuis van ABN Amro aan. “Retailers moeten doorlopend innoveren om aan de verwachtingen van de steeds kritischer wordende consument te blijven voldoen. Dat vraagt om investeringen in de fysieke winkels, de onlinekanalen, het assortiment, duurzaamheid en verdere digitalisering. Die ruimte is dus heel belangrijk.”

MEER SOLIDARITEIT

Ondernemers en brancheorganisaties willen meer solidariteit van het kabinet in de vorm van een ruimhartiger aflossingsbeleid. Om dat te benadrukken heeft Inretail samen met acht CEO's van grote kleding- en schoenenketens begin mei een brief naar het kabinet gestuurd waarin ze aandacht vragen voor deze kwestie. Directeur Jan Meerman: “Temeer omdat het gaat om regels die ver voor de nieuwe lockdown, de inval van Rusland in Oekraïne en de historisch hoge inflatie

ROEP OM DUIDELIJKE CHECKLIST

Los van een generieke verlenging van de aflossingstermijn wil Inretail dat het voor ondernemers makkelijker wordt om individueel uitstel aan te vragen. “We willen meer duidelijkheid voor in de kern levensvatbare bedrijven die langer dan vijf of tien jaar nodig hebben om hun belastingschuld terug te betalen”, zegt directeur Jan Meerman. “Waar moeten zij dan aan voldoen? Zulke aanvragen worden nu door lokale belastinginspecteurs beoordeeld en geregeld en we willen dat daar een landelijk format voor komt, bijvoorbeeld in de vorm van een duidelijke checklist. Zoiets bestaat nog niet.”

DOORGAAN OF STOPPEN?

Ondernemers praten niet graag over hun financiële zorgen. Maar voor de groep met problematische schulden is het noodzakelijk om in een zo vroeg mogelijk stadium in actie te komen, zegt Jacqueline Zuidweg (Zuidweg & Partners), en escalatie te voorkomen. Ze is ambassadeur van Geldfit.nl/zakelijk, een online tool voor ondernemers die willen weten hoe hun bedrijf er financieel voor staat. Na het invullen van een anonieme test ontvangen zij een overzicht met de mogelijkheden die er zijn en worden ze doorverwezen naar de juiste hulpinstanties. Het platform is opgezet door de Nederlandse Schuldhulproute (NSR), een publiek-private samenwerking van de overheid, gemeenten, banken, verzekeraars, energiemaatschappijen en overige grote schuldeisers. “Het doel: in de kern levensvatbare bedrijven helpen om de zaken weer op de rit te krijgen en ook goede hulp bieden op het moment dat bedrijfsbeëindiging de beste optie is”, vertelt Zuidweg. “Achter de schermen wordt gewerkt aan duidelijke hulprou-tes in beide situaties. Die hopen we na de zomer uit te rollen.” Inretail maakt zich hier eveneens hard voor. “Stoppen moet makkelijker worden”, vindt directeur Jan Meerman. “Op dit moment is bedrijfsbeëindiging het laatste waar ondernemers aan denken. Dat komt mede doordat ze dan aan allerlei contractuele verplichtingen moeten voldoen waar ze geen geld voor hebben, zoals een transitievergoeding voor het personeel. We pleiten voor een constructie waarbij deze vergoeding niet door de ondernemer wordt betaald, maar door het UWV.”

zijn bepaald.” De brancheorganisatie lobbyt samen met de filiaalbedrijven voor een langere betaaltermijn, het schrappen van de invorderingsrente en een fiscale aftre- kregeling voor investeringen. “Tien jaar zou ideaal zijn”, licht CEO Joris Aperghis van We Fashion toe, een van de ondertekenaars. “Het gaat om significante bedra- gen en als dat over een langere periode kan worden uitgesmeerd zou dat ons veel lucht geven en houden we middelen over om te investeren in onze bedrijven.” De invorderingsrente over de belastingschuld stond tot en met 30 juni 2022 op 0,01 procent en wordt sinds- dien stapsgewijs verhoogd, naar het reguliere tarief van 4 procent vanaf 1 januari 2024. Meerman: “Dat kan echt niet.” “In een normale situatie is dat niet meer dan redelijk, maar dit is echt veel te hoog”, vindt ook Jacqueline Zuidweg. Ze is oprichter en directeur van Zuidweg & Partners, een schuldhulpverleningsbureau dat zich specifiek op het mkb richt. “Natuurlijk moe- ten ondernemers aan hun financiële verplichtingen vol- doen, maar is het eerlijk om rente te rekenen als ze op last van de overheid dicht moesten?” Het grootwinkel- bedrijf vraagt het kabinet ook om compensatie voor de ‘ontoereikende’ overheidssteun. Het gaat om de subsi- dies voor de vaste lasten en de eenmalige voorraadver- goeding. Die pasten door de subsidieplafonds van res- pectievelijk €600.000 en €300.000 niet bij de situatie van grote winkelketens, stelt CEO Roy van Keulen van Ziengs Retail (Ziengs Schoenen en Scapino), een van de andere ondertekenaars van de brief. “Het grootwin- kelbedrijf heeft tot slechts 25 procent van de geleden schade vergoed gekregen”, zegt hij. “Daardoor hebben we enorm op ons eigen kapitaal moeten interen, juist nu we alles op alles moeten zetten om klanten terug te

Schoenenondernemer Arno Meijerink moest een aantal investeringen noodgedwongen uitstellen. "Enorm frustrerend."

krijgen van buitenlandse platforms als Zalando. Het is mogelijk om de bovengrens los te laten, wat het kabinet voor Booking.com en KLM heeft gedaan. Dat had voor het grootwinkelbedrijf ook gemoeten." Gesteund door Inretail pleiten de CEO's daarom voor tegemoetkoming achteraf in de vorm van een fiscale aftrekregeling voor investeringen. "Ons voorstel is gepast en werkbaar, want het kabinet hoeft er niet mee langs de Europese commissie voor toestemming", zegt Aperghis. "Het is als compensabel verlies af te schrijven en gezonde bedrijven kunnen door. Zo zorg je voor behoud van werkgelegenheid en leven in de winkelstraat." Van Keulen: "En het

is de eenvoudigste manier om ons alsnog eerlijk te compenseren. Meer vragen we niet."

SCHOFTERIG

In generieke kwijschelding geloven de deskundigen niet. Dat is onrechtvaardig tegenover de bedrijven die wel belasting hebben afgedragen en het is te complex in de uitvoering bovendien, zeggen zij. "Dan zou je de groep die al belasting heeft afgedragen weer moeten compenseren en dat kost de samenleving enorm veel geld", zegt Jacqueline Zuidweg. "Als we daarmee aankomen in Den Haag, gaat de deur dicht", denkt ook

Inretail-directeur Jan Meerman. “En de lobby gaat al zo moeizaam. Voor de politiek bestaat corona niet meer, maar voor de ondernemer natuurlijk nog wel. Achter gesloten deuren is er veel leed. En dat is nog los van de angst voor wat er gebeurt als er komend najaar weer een nieuwe virusvariant opduikt.” Retailers zijn ‘buitengewoon teleurgesteld’ in de houding van de politiek. Aperghis: “De politieke karavaan lijkt doorgetrokken en wij moeten het zelf uitzoeken. En dat terwijl wij in de crisis enorm hulpvaardig zijn geweest.” Het kabinet laat zich te makkelijk leiden door de publieke opinie, zegt Roy van Keulen

‘Onze zorg is dat de beeldvorming omslaat naar: wat zeuren jullie nou?’

(Ziengs Retail). “Geen praatprogramma dat het nog over corona heeft, dus legt de regering de problemen van de retail naast zich neer. Ik vind het schofterig en onethisch.” Inretail constateert ook dat er in het publieke debat nog maar weinig aandacht voor de zorgen van de sector is. “We hebben overwogen om op het Malieveld te gaan protesteren, maar of dat zin zou hebben? We hebben de macro-economische cijfers tegen ons”, zegt Meerman. “De economie draait goed, de winkelomzetten zijn momenteel hoog en er zijn tot nu toe minder faillissementen dan voor de pandemie. Onze zorg is dat de beeldvorming omslaat naar: wat zeuren jullie nou? Achter de schermen blijven we samen met MKB-Nederland hameren op een ruimhartiger aflossingsbeleid.” Het meest recente Kamerdebat over de coronasteun leverde op 12 mei niet het gehoopte resultaat op, maar Meerman heeft er vertrouwen in dat het dubbeltje eind juni wel de goede kant op valt. Dan komt het kabinet met een update over de covid-langetermijnstrategie, waarin naar verwachting ook de schulden van ondernemers worden meegenomen (dit magazine ging op 28 juni naar de drukker; ontwikkelingen na die datum zijn in dit artikel niet meegenomen, red.). Ook Jacqueline Zuidweg van Zuidweg & Partners is optimistisch. “Ik zie het niet somber in. Maar we moeten als samenleving wel aangeven wat we fair vinden.” ♦

STAPPENPLAN SCHULDEN

Als je tegen een berg schulden aankijkt, is het verstandig het hoofd koel te houden en stapsgewijs het probleem aan te pakken. Het stappenplan van de Kamer van Koophandel kan uitkomst bieden.

1. ERKEN DE SIGNALLEN

Herken en erken signalen in je bedrijf en bij jezelf die aantonen dat het financieel niet goed gaat. Lukt het niet om facturen te voldoen? Betaal je bedrijfskosten met privégeld of kun je minder inkomen uit je onderneming halen dan je nodig hebt? Geef je emoties de ruimte en deel je zorgen. Naast brancheorganisaties zijn er instanties waar je terecht kunt: KVK Adviesteam (0800-2117), MKB Noodlijn (088-9990000) en Mind Korrelatie (0900-1450), die helpen bij mentale klachten door financiële problemen.

2. MAAK EEN OVERZICHT

Hoe hoog zijn je schulden precies en is je bedrijf levensvatbaar? Maak een overzicht met tijdlijn van je inkomsten, betalingsverplichtingen en schulden, bij voorkeur met een boekhouder of accountant. Die gegevens verwerk je in een financiële planning, ook wel een liquiditeitsbegroting genoemd. Op basis daarvan kun je zien in welke maand er tekorten dreigen en dit proberen te voorkomen, bijvoorbeeld door een uitgave uit te stellen of extra financiële middelen te regelen.

3. VERDIEP JE IN DE OPLOSSINGEN

Wat je kunt doen om je schulden aan te pakken, verschilt per rechtsvorm en de hoogte van de schuld. De rechtsvorm van je onderneming bepaalt ook hoe de aansprakelijkheid is geregeld. De Kamer van Koophandel biedt hiervoor per rechtsvorm een overzicht. Na analyse van je schulden kun je ook tot de slotsom komen dat stoppen de beste oplossing is. De schulden die er zijn, kun je (misschien voor een deel) nog afwikkelen uit de verkoopopbrengst van de bezittingen van je onderneming.

4. SCHAKEL HULP(ORGANISATIES) IN

De adviseurs van MKB Doorgaan, het KVK Adviesteam en de online tool Geldfit.nl/zakelijk kunnen inzicht geven in de levensvatbaarheid van je bedrijf. De gemeente kan helpen bij financiering, inkomensondersteuning en het saneren van de schulden. Kijk voor zakelijke kredieten ook naar organisaties als Qredits; zij richten zich specifiek op microkredieten voor het mkb. Het volledige stappenplan vind je op kvk.nl, zoek op ‘stappenplan schulden’.